

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hova az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogađ.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČAR.

Egy indi vány magyarosodásunk érdekében.

Minden kornak megvan a maga jellegzése, a többi eszmék és irányadó elvek felett túlsúlyra emelkedvén éppen a kor jelegét képezi. A keresztres háboruk korát a szent ur és szent föld visszafoglalásának eszméje vezérelte. A renesans a régi görög és latin költők, a klaszikusok világának feltámasztásán fáradozott. A reformáció a vallási újítások kora, korunk jellemvonása a nemzetiségek érvényesülése, mely a francia forradalom és a napoleoni háboruk által felszűnt hozatván hova tovább minden társadalmi és állami intézkedések alapjává lett, az uralkodó eszme érvényesítése iránti óhajnak pedig szükségképeni folyamánát képezi az, hogy a magyar állam területén belül minden téren iparkodunk a magyar nemzetiség érvényesítésére. Azon vágy hogy a magyar állam területén belül a magyarság eszméje mindenütt és mindenben érvényesüljön kényszerít magyarosodásunk kérdésével foglalkozni.

Köz tudomásu tényt képez, hogy városunk III. Károly alatt br. Harucker által, Pest megye éjszaki részén, Nógrád és Liptó megyében lakó és ott jórészt vallási elnyomatásban részesült ág. ev. vallásu tótokból lett telepítve, az nem szorul bizonyításra, hogy Szarvas, Békés Csaba, Orosháza majd az ezekből települt Tót Komlós

Kondoros stb. képezik Békés megyében, az alföld és a magyarság kellő közepén a szláv clemet.

Időv változtán, a környékbeli lakossággal való állandó érintkezés, ezen szláv telepekre is átalakító hatással volt, mely nem csupán az öltözködésben, szokásokban, de a nyelv megváltoztatásában, vagyis a magyarság terjedésében nyert kifejezést, sőt mint a jelen mutatja Orosháza községe nemcsak érzelmeiben, de nyelvében is teljesen magyarrá lett.

Vétkeznék, ha azt állitanám, hogy eltkintve egy-egy tiszta buza közzé került konkolytól, városunk lakosága, érzelmeiben és szokásaiban nem teljesen magyar, hisz ennek ilusztrálására elég egy lakadalmat, egy disznótort vagy más oly társas összejövetelt végig nézni, melyben a nép hamisítatlan egyénisége érvényesül de fájdalom lakosságunk nyelvében még nem teljesen magyar. Nem vonható kétségbe, több részakaratu ráfogás lenne, ha valaki azt állírná, hogy e téren se történt semmi, hogy különösen a magyarság terjesztésére hivatott népművelés és annak szerény de fáradhatlan munkásai ne tettek volna meg mindent arra, hogy magyar érzelmi népünk nyelvében is teljesen magyarrá legyen de hogy fáradozásuk teljes eredményre nem vezetett annak okát egy oly indokban véleményezem, melyre az alábbiakban még vissza fogok térni. Kétségtelen hogy magyarosodunk, és ha Dula Máté, Mudrany Pál néhai Dohnányi Lajos és más a panslavizmus

főembereivel egy huron pendülnék, azt mondhatnám ijesztő mérvben magyarosodunk, gondoljunk vissza a 25—30 évvel ez előtti állapotokra, midőn a magyar szó városunkban, — bár már akkor is hallható volt, — jóval ritkább volt, de ne menjünk ily messze nem régen lett az elhatározva az illetékes. tényezők által, hogy az ág. ev. egyház templomaiban és pedig felváltva hol a régi hol az új templomban, minden vasárnap magyar isteni tisztelet tartassék, azt hiszem mindnyájan emlékezünk még arra a korra midőn a magyar isteni tisztelet ugyanazon egyházban milyen hátrányban részesült, hogy csakis a tót nyelven megtartott isteni tisztelet után imádkozhatott a hívő magyarul, és hogy a magyar isteni tisztelet közönsége egy-két magyarul tudó iparos családtól eltekintve, kizárólag az intelligencia és tanuló ifjuságból telt ki. Azt hiszem élénk emlékezetében van mindenkinek, hogy ezelőtt 15—20 évvel csupán 2 iskolája volt a szarvasi ág. ev. egyháznak, melynek kizárólagos tanítási nyelve a magyar nyelv volt.

Lehetne még folytatnom a példákat, de nem akarok visszatérni a maltra, nem akarom feszegetni vajjon a nemzetiségi szellem hiánya, vagy az ág. ev. egyház, egyházi kormányzatának a tót nyelv esetleg tót szellem iránti tulajagos előszeretete volt-e oka annak, hogy az ág. ev. ev. egyházunk szervezetében és különösen isteni tiszteleteiben a magyarság, csak a legu-

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Az eskü.

A „Szarvas és Vidéke“ számára írta T. D.

Premier volt; a színház járó közönség tüntetésel akarta fogadni a fiatal szerző új darabját, a ház zsúfolásig megtelt. — Hangos zsongás, majd egy-egy erősebb kacaj hallatszik fel, a tikkasztó hőségét majdnem elviselhetlenné teszi a kábító erős parfüm és virágillat. — A közönség már türelmetlen, itt-ott taps is hallható, a túltömött karzat hangos szavakkal követeli az előadás kezdetét.

Végre esengetés hallatszik, kiki siet saját helyét elfoglalni, csend lesz és minden figyelem a színpad felé irányul.

A jobb oldal első emeleti páholyában egy magános nő ül. — Eddig közönyvel, mondhatni unalommal forgatta látcsövét majd erre, majd arra, nem annyira kíváncsiság, mint inkább megszokásból. — Köztelebről vizsgálva, arca bánatosnak mondható, vagy talán csak az unalom teszi arczkifejezését oly bágyadtá, mely ennek daczára is festői kepet nyújt. — Holló fekete haja fonatokban van konytyba csavarva, homloka felett erős tűző gyémánt fénylik. — Höfcher nyakát s vakító féhérségű koblét előnyösen tünteti fel a fekete esipkék és fodrokkal díszített derék.

Hirtelen összerезzen, s látcsövét gyorsan lekapja szeméről, amint a földszinten egy alakot megpillantott,

kinek tekintete éppen feléje volt irányozva. — Önkénytelenül is beljebb húzódott páholyába teszt remegés fogta el

Kevés vártatva halk kopogás hallatszik páholya ajtaján, amelyre ismét megrezzen, mint ki tudja, legalább is sejti a vész közeledtét.

Magas, halvány szőke férfi lép be, nem kevésbé elfoglaltan, kalapját kezében tartva, kínálás nélkül foglal helyet a nő mellett, udvaris kimértséggel kíván jó estét, amit amaz majdnem viszonzatlanul hagy.

A férfi még mindig zavart, belső felindulását igyekszik palástolni, majd lassu, suttogó hangon szól:

— Megbocsát Lenke tolokodásomért. — Ismeri az okot, mely ezen tettemet kimentí. — Megfogadtam bár, hogy tegnap szavai után többé e tárgyban szót nem emelek, de lássa nem vagyok képes magam abba a tudatba beleélni, nem merem még ma sem hiszni, hogy oly önfeláldozó, olyan igazi és mély szerelem, mint melylyel Ön iránt viseltetem, viszonzásra ne találjon. — Őh mondja, szót a férfi hévvel — őh mondja, hogy tegnap hideg megölő szá aít megvánta, ő mondja hogy, az nem volt igaz, mondja hogy viszont szeretet!

Mély tűző szeméit merően a nőre szegezte' annak szavait lesve, ki is Elemér szavainak hatása alatt öntudatlanul, mereven nézte a melléte levő férfit.

Hallgatott. Belső felindulását elárulta keble sebes hullámzása, sőt let pir lepte el egész arczát. — Szeméit felemelte az előtte ülő forlira s szemoruan nyugtatta tekintetét rajta.

Lenke — szakítá meg a kínos hallgatást a térfi

— tehát már szava sincs hozzám, számon meg, könyörgöm, csak egy bátorító szót szólnon.

Elemér — szót suttogva Lenke — kérem Ön ne kívánjon tölem olyat, mit megteenni soha nem tehetnék. — Elmondok önnek egy történetet, itéljen aztán Ön felettem, nekem szent meggyőződésöm ez, másként tennem nem szabad. — Hangja elfogódott, keble majd széjjel szakadt a visszafojtott keserű bánat és könnyektől, nagy megerőltetésébe került folytatni.

18 éves valék amidőn a zárdából — hol szüleim neveltettek, haza kerültem. — Szüleim kik még akkor ama emberek közé tartoztak, kiket a sors anyagi jóléttel bőven megáldott, s így köztudomásu volt, hogy idővel én, mint egyetlen gyermekük szüleimnek — tekintélyes vagyon örököse leszek. — Tudták ezt sokan, de leginkább azok, kik házukban sűrűn megfordultak, kik kezem, illetőleg vagyonom után törekedtek.

Engem azonban mindezen emberek üres hizelő szavai értelmetlenül hagytak, mert szívem akkor másé volt, másért dobogott. — Szerettem. — Szerettem szívem igaz szerelmével, első szerelmem egész hevével, szerettem, miként Istent szeretni tanultam. — Szerelmem az idők multával növekedett — bár viszont szerelemre nem számíthattam. Mély sóhaj szakította félébe szavait, s egy tiszta könnyesepp gördült végig arczán.

— Szerelmemről egyedül magam tudtam, — folytatá — féltet kincs gyanánt őriztem azt szívembe zárva, egyedül, magamnak kelle érezni annak sorvasztó fűzét, — mert kit szívem választott magának, az e szerelemtől semmit nem tudott. — Ott élt közlemben, tisztelettel viseltetett irántam mindig, de hideg közönye a reménység legparányibb szikráját is kezdte kiölni keblemből.

...abb időkhöz kezd rohamosan tért hódítani. Atmeneti kort élünk azt aki megszokta egy em-
beri életen át, hogy így imádkozzék „őce nás”
stb. bajos hirtelen arra kaptatni hogy mi atyán-
kat imádkozzék, én teljesen megértem, ama
szarvasi polgár lelki állapotát, aki midőn a ma-
gyar isteni tisztelet behozásáról volt szó azzal
érvelt ez ellen, hogy ha magyarul tartják az isteni
tiszteletet ő imádkozni sem tud mert gyer-
mek korában nem mi atyánkra, de őce násra
tanították, de éppen ezen egyszerű nyilatkozat-
ból le is tudom vonni a következtetést arra
hogy hol, és mi módon kell kezdeni és folytatni
a magyarosodásunk, hogy azon mindnyájunk
által óhajtott kor: miszerint népünk ne csak
érzelmeiben, de nyelvében is magyar legyen, mi
hamarabb bekövetkezzék.

A fenebb említett szarvasi polgár azért tiltakozott a magyar isteni tisztelet ellen, mert nem tud magyarul imádkozni. Teljesen igaz van, amit meg nem tanult Jancsi, azt nem tudja János, de hogy Jancsi megtanuljon magyarul imádkozni az csak rajtunk akarom mondani az erre hivatott egyéneknek függ, s ha Jancsi magyarul fogja a miatyánkat megtanulni, úgy bizonyára ő is tiltakozni fog éppen az előbb említett alapon az ellen, hogy neki ugyan az őce nást ne imádkozzák, mert még nem érti.

Hogy magyarosodásunk teljes legyen, az ág. ev. egyház igen tisztelt egyházi és világi kormányzatához a következő indítvánnyal járultak: (Rendelje el a tisztelt kormányzóság, hogy az összes iskolában a tanítási nyelv kizárólag magyar legyen, hogy a 6—12 éves gyermekek, — mert ebben a korban legfogékonyabb az ész, — úgy az egyházi énekeket mint az imákat magyarul tanulják, illetve ezekre magyarul tanítsák, hogy az urvacsorára való előkészítés és az azzal kapcsolatos hitoktatás, magyar nyelven eszközöltessék.

2. Adjon az egyház a magyar nyelv tanításában legtöbb eredményt elért tanítóknak illetőleg a magyar nyelv elsajátításában legjobb előmenetelt és szorgalmat tanúsított tanulóknak jutalmakat.

3. Szigorúan ellenőrizze, hogy a kizárólagosan magyar nyelven való tanítás ugya városi mint a szőlők és tanyabeli iskolában végrehaj-
tassék, s a mennyiben a szőlő vagy tanyabeli iskolákban isteni tisztelet tartatnék, utasítsa a

tanítókat, hogy kezdetben minden második va-
sárnap, majd hova tovább nagyobb és nagyobb
számban magyar nyelvű isteni tiszteleteket
tartssanak.

Ezek volnának azok melyeket a magyaro-
sodásunk érdekében mielőbb végrehajtandónak
vélelmeznék. Nem égre szóló, és mindent felfor-
gató indítvány a végrehajtásra nem kell sok,
csak egy kis jó akarat, s ha ez meg lesz, úgy
nem kételem, hogy a népszerűség tényezői, nem
állván előttünk semmi akadály, a magyar nyelv
és szellem terjesztésében nemcsak vervegyre kelvén
nem a szerény eszközökkel rendelkező egyház
által kitűzött szerény díjainak elnyeréséért, de
a magasatos czél végrehajtásáért fáradhatlanul
fognak munkálkodni.

Végül szólhatnék arról, hogy a kizárólagosan magyar nyelven eszközölt tanítás mily hámulatos eredményeket ért el ott is, hol a tanuló a magyar nyelvet egyáltalán nem ismeri, mennyivel könnyebben és mily eredményt lehetne elérni nálunk a kizárólagos magyar nyelven való tanítás által hol a gyermek a magyar nyelv bizonyos fokú ismeretével jön az iskolába.

* * *

Borszék.

(Olyan fürdő levél féle)

Fürdőből levelet írni manapság már nem divat. A kényelmes, s könnyen, hozzá férhető közlekedési eszközök ma már mindenkinek lehetővé teszik, hogy néhány hétre, hazánk bármely fürdőjébe elmenjen, s személyesen szerezzen magának meggyőződést, egyik másik fürdő milyenségéről.

A múlt év folyamán e lapok hasábjain hazai fürdők egyike másika már volt ösmertette, de Borszék tudtommal még nem, néhány sorral szerény tehetségemhez képest, meg akarom ösmertetni a közönséggel Borszék az erdélyi fürdők e gyöngyét.

Borszék Csik megyének a lehető legszebb s legregényesebb völgyében fekszik, 900 méter magasán a tenger színe felett s mindenfelől 1200—2500 méter magas és fenyvesekkel borított hegyekkel van körülvéve, mely fenyves öserdők pár százezer holdnyi területen veszik kö-

zött, hogy ime mindaz teljesebbé ment, ami után oly hosszú időn át epekedtem, szerelmem viszonzva volna a boldogság útja nyitva... de mar késő. — Minden erőm megfeszítésével azon voltam, hogy a bűnök e nagybűnétől magam megmenthessem, mely máj majdnem az örvénybe rántott, amidőn ő viszont szerelmét tudtomra adta.

Kétségbeesésben, férjemnek tett hűség eskümmre való visszaemlékezés adott erőt arra, hogy képes voltam ellentállani, s a későn tudomásomra jutott szerelmet visszautasítani.

Csendes zokogásba ment át hangja, s alig hallhatóan rebegte: most tehát kérem önt Elemér feledjen engem el, én nem vagyok többé-az, akét önnek szeretni szabad, feledjen el, mint ahogy elég merész valék én, megkísérteni akkor... régen... elfeledni — Önt.

Kint zugó tapsviharral jutalmazta a közönség az új darabot, a szerzőt sokszor hívták a lámpák elé.

Elemér már csak az utolsó szavakat hallá, s ez elég volt, megtudnia azt, hogy azt a szerelmet, mely akkor az övé volt most már többé elérni nem fogja, rá nézve az elveszett, ez elviselhetlen fájdalmat okozott neki.

Szóltanul állt fel helyéről, s eszmélet nélkül tá-
molygott ki.

*

Reggelre halva találták Szirti Elemért, keresztal-
lött halántékán lassan szivárgott alá a piros vér.

Lenke beteg; környezete a legrosszabbtól tart,
érthetetlen dolgokat beszél lázas álmaiban, gyilkosnak
mondja magát, kit a meghalt szelleme kísért.

Borszék, minék következtében levegője szél-
és pormentes éltető ozonduz, s hő mérséklete
állandó, s minék következtében kivált az alföldi
meleg s poros levegőhöz szokott, tüdejű emberre
nézve, valóságos megváltást képez az itteni tar-
tózkodás.

Borszéknek első s nagy előnye a többi
hazai fürdők felett az, hogy e fürdő egy község
közvégyonát képezi, s házilag kezelési úgy a
fürdőt, mint világhírű borvizét, s főczélja az
hogy a vendégek részére az ott tartózkodást
minél kellemesebbé tegye s hogy az ott egyszer
megfordult vendégek mindég vágyakozzanak oda
vissza, s hogy ezt elérje, a kezelőség, a fürdő
vendégekkel a lehető legelőzékenyebb; s kitűnő
s messze földön hírneves orvosa pedig — hosz-
szas tapasztalata folytán — a legegcomplicáltabb
betegségekben is biztos gyógyszert szolgáltat.
Vendéglőkben és villákban oly mérsékelték a
szobák árai, mint akármelyik környékbeli falun
s az élelmezés — a mennyiben piacza is van,
s kinek kedve tartja otthon is főzethet, — fe-
lette jutányos. A fürdő környékén elterülő ös-
erdőségek pedig elegendő alkalmat nyújtanak a
szórakozásra.

A kényelmet megszokott közönségre nézve
egy kis hátránnyal bír az, hogy Szászrégentől
Borszékig nem vasuton, de pósta esetleg bér-
kocsin kell megtenni azt a pár órai gyönyörű
utát, mely utnak gyönyörűsége mellett elvezetnek
tatrának híres virágvölgyi, s straczenai-völgyi
utai, ez ut szépségével a csorbai tóhoz vezet ő
ut álja ki csak némileg a versenyt. Mert az ös-
erdőségek között elvonuló, s a természet ös
szépségét feltűntető ut, kivált már Topolicezától
kezdve, melyen pár órát végig kell kényelmes
kocsinkon haladni, bőven kárpótolt a kocsizás
okozta kellemetlenségeikért.

Fürdővendég kivált az idén, reményen fe-
lül sok van, eddigelé a vendégek száma az
ezret meghaladta, s nemcsak hazánkbeli, de
Szerbiából, Romániából is számos vendég érke-
zett, sőt Angolországból sem sajnálta az utat
idáig megtenni egy számos tagból álló társaság
csak azért, hogy gyönyörködhessek Borszéknek
fényes vidékében, s hogy az éltető híres bor-
széki borvizet ott a forrásnál eredetiben
ihassák.

Fürdői valóságos különlegességek, kivált
szénsavdus s az úgy nevezett lobogói fürdők
mely fürdők az egész continensen ritkítják
párjukat.

Nem hagyhatom megenlítés nélkül azt, hogy
a világhírű Borszéki bor vizből évenként egy
milliónál több üveg viz hozatik forgalomba,
s hogy e nagymennyiségű viz befogadására szük-
séges üvegeket a fürdőkezelőség saját hutájában
állittatja elő.

Ki egy csendes, tulfeszített ideg lecsillapi-
tására szolgáló, s a modern világ százféle beteg-
ségeit, pompás levegője éltető borvize által gyó-
gyítani képes, s e mellett jutányos fürdőbe akar
menni, az menjen Borszékre, s ne riadjon
vissza senki az utnak hosszúságától, mert az a
kis fáradság, törődöttég, nagyon is busásan
meg lesz jutalmazva a Borszéki fürdő által
nyújtott felülmulhatlan gyógyhatással. Szóval
Borszékre is ellehet mondani a népdallal, ki
egyszer „annak vizét itta, vágyik annak lelke-
teste oda vissza.”

r. l.

HIREK.

— A szarvasi ág. ev. főgymnasium ér-
tesítője. (r. ö.) A múlt hó vége felé jelent meg az
arad-békési, a bekesi s a csanád csongorádi ág. hitv.
ev. egyházmegyék együttes pártfogása alatt álló szar-
vasi ág. ev. főgymnasium értesítője. Az értesítő szo-
kott beosztás mellett, szokott tartalmassággal jelent
meg. Fertig Alajos igen tartalmas értekezletével Klop-

Szüleim e közben, mint oly sok esetben mások
— a sors egy váratlanul jött csapása által vagyonukat
elvesztették, én voltam az egyedüli, ki nehéz sorsukon
változtatni hivatva valék, s ezt szüleim iránt tartozó
kötelességemnek is tekintettem. Nem sokáig haboztam
tehát, hanem akkori kérőim egyikének nagylelkűségét
vettem igénybe, kezemet annak ajándékoztam.

Szomorú nap volt az! Egy tört szívet vittem ol-
tár elé, melyet egy ember nagylelkűségeért és szüleim
jóvoltáért kelle cserebe adnom. — Lélekben megtörve
de erős hittel és erős elhatározással esküdtem az Ur
színe előtt, hogy ezen emberhez hű leszek, egyedül őt
fogom szeretni s igaz szerelmemet feledni igyekszem.

Azóta már évek teltek el. — Hű-nő, jó feleség
vált belőlem, férjemet tiszteltem az ő becsülete szent
előttem.

Elemér fásultan hallgatta a nő szavait melynek
mindenike éles törként hatott szívébe. Nem őt szereti...
...talán még most is amazt!

Most egy éve — folytatta ismét Lenke — újra
találkoztam régi szerelmemmel, ki megújított ismeret-
ségünk folyamán vonzalmat, mélyebb érzelmet látszék
tanúsítani irántam. — Szerelmem ismét a régi erővel
kezdetlén ebredni, amely ellen egyedül a jó Istenhez
fordulva folyamodtam, imámban ő tőlle kértem erőt annak el-
...mentállhatni.

Elemér — szólt a nő a férfi kezét megragadva
...órák hosszúig térdeltem ima számolyom előtt, buz-
...fogó, fohászokdalt kegyelemért, mert közel voltam a
...szűz-megárvulásához. — Ha ön azt tudná, mily fájdalom marta
...mily mély bánatemet, mily borzasztó harc volt az, mi keblem-
ben dult, a szív, az ész és a becsület harca. — Tudni,

stok élete és költségvetésével van az értesítő bevezetve. A további közlemény Benka Gyula igazgató urnak a főgymnasiun tanítás napi időrendjéhez szövegeztük, melyben igen tárgyilagosan a felől értekeztek, hogy a 8—2-ig terjedő tanítási idő czelszerűtlen, mert ugy a tanárok mint különösen a tanulók figyelmének kimerült ségére vezet. Az évi jelentés beszámoló első részben a tanérek létszámáról, melyből megtudjuk hogy 12 rendez, 2 helyettes egy ének, és 5 vallásnár oktatta az ifjúságot, második részben a tanuló ifjúság névsorát közli melyből kitűnik hogy a főgymnasiumnak 433 tanulója volt. Óriási a tanulók létszáma! különösen ha az osztálybeli tanulók számát tekintjük; így az I osztályba 70 a II-dikban 66 a III-ikban 65 stbi tanuló volt, kétségtelen e felette nagy létszámból, amit különösen az évi jelentés is hangsúlyoz, hogy égető szükség volna a paratell osztályok felállítására, de másrészt a tanulóknak nagy létszámú bizonyítéka az intézet jó hírűvének. Az évi jelentés III és IV fejezetében az előadott tantárgyak vázlata van felsorolva, míg az V fejezetben a tanító képzés tan anyaga és a tanítóképzésben működött tanérek tevékenységéről szól. A VI-ik fejezetben a taneszközök évi gyarapodása van felsorolva, melyből kitűnik, hogy a főiskola könyvtára 12.798 mű és 19.882 kötetből áll, igen tekintélyes szám mely ugy a tanárság tovább képezésére, mint a tanuló ifjúságnak kellemes és hasznos szórakoztatásra elegendő anyagot nyújt. A VII-ik fejezet az alumnium és szupplikatió eredményének felsorolására van szentelve. A szupplikatióból befolyt összesen 1261 frt 20 kr nem nagy összeg de mégis a szegény tanulókon segített. Az évi jelentés VIII-ik fejezetében az évi események és állapotok adatnak elő itt különösen figyelmet érdemel a kötelező tantárgyakból nyert osztályozásról szóló kimutatás mely a tanuló ifjúság tanulását tünteti fel, s mondhatjuk az elert jó eredmény, ugy a tanárikar szakavatott voltát mint a tanuló ifjúság szorgalmát dokumentálja. Ezen fejezetben részletes beszámolást találunk az önképző „Vajda kör“ működéséről, ugyan itt vannak felsorolva azon tanulók nevei akik szorgalmukért jutalmazásban részesülve bár, jutalmuk elég szerénynek, de nem fér hozzá kétség, hogy szerénységükben is a szorgalom fokozására serkentőleg hatottak. Ugyancsak itt találjuk a torna, uszás, korecsolás, szóval a sportban elért eredmények felsorolását is, s az elért eredményre, és nyert kitüntetésekre, az intézet és annak ifjúsága büszke lehet. A IX-ik fejezet az érettségi vizsga eredményét tünteti fel, míg a X-ik fejezetben az új tanévre szóló tudni valókról van említés téve. Az értesítő kétségtelen bizonyítékot szolgáltat arra, hogy a szarvasi főgymnasium, bár küzdve mindenféle anyagi gondokkal szakadatlanul törekedik a kitűzött magasra czél elérésére, és a régi jó hírnevét nemcsak megtartja, de azt év-év után öregbíti.

— **Az 1900 évi párizsi nemzetközi kiállítás** magyar osztályának oktatás és irodalmi csoportjában a kiállítási kormánybiztos tervbe vette, hogy hazánkban egy évben megjelent összes nyomtatványok valamint a hírlap irodalom termékei is benutattatnak e czéltól az összes sajtó ügyi közzéadók oda lettek utasítva, hogy az 1900 év január elején megjelenő összes hírlapoknak (napj és időszakos lapok) első számát szeressék be és magyar osztály kormány biztosához terjesszék fel. Midőn e tekintetben helyes eszmét üdvözöljük, egyuttal ama nézetünknek adunk kifejezést, hogy igen nagy szükség volt a hivatkozott intézkedésre, mert így a benünket csak területesen, holmi 2—3 napi uti kalandok leírásából ismerő külföld, hírlap irodalmunkban megismerve, tudatára fog jönni annak, hogy a magyar kultúra, az európai nemzetek sorában a méltó helyett foglalja.

— **Tompa ünnep Fekete Hegyen!** Folyó évi Julius 30-án kárpátoknak e kies fürdő telepén, az ott időző vendégek Tompa ünnepélyt rendeztek, mely alkalommal Lavarka Flóra urhölgy, a szarvasi polgári leányiskola közkedvelt tanítója a Tompának „Szegfű című virág regéjét szavalta el. Szavalta oly megragadó volt, hogy szavalatáért, az ünnepélyen jelen volt diszes közönség tetszés nyílvánításaival halmozta el őt.

— **Hittanár választás.** A főgymnasium felügyelő és kormányzó testülete jul. 2-án a lemondás folytán megüresedett hittanári állást Melis János budapesti magyar ev. egyház segédlelkészével töltötte be. Mi a magunk részéről is üdvözöljük őt körünkben azon reményünknek adván kifejezést, hogy társadalmunk tevékeny munkát nyert benne s hogy e önyösen ismert szonoklataival a magyarosodásnak s különösen a magyar istentiszteletek népszerűsítésének is jelentékeny szolgálatokat fog tenüi.

— **A szarvason időző tanuló ifjúság teg-**

nap este, a népkertben látogatott s fényesen sikerült táncmulatságot rendezett.

— **(Beküldött)** „Szarvas és Vidéke“ 31-ik számában, a hírek rovatában kitett „Drága a magyar szó“ című közleményre ez a megjegyzésem: a közleményben említett iparos nálam járt, s hogy az egyházi jegyzőkönyvben megállapított, s évtizedek óta aként szedett temetési stólat neki is ugy kellett megfizetnie, — arról én nem tehetek; arról sem én tehetek, hogy a két nyolcven végzett temetés nem egy áru. Én jobb szeretném ha a búcsuzatók egyáltalán elmaradnának, és a stólat egyáltalán állapítanak meg, legalább ily keletlenléteknél nem volnánk kitéve. Ez tulajdonképen a dolog lényege, s azért kár volt engem, a tanítót támadni, s kár volt az illetőnek izetlen, gunyos elczelődésével előállani, mert ebből csak, valamint abból hogy a már kifizetett stóla egy részét vissza vettetőlem — azt gondolhatom, hogy az illető sem bánta volna, ha minél előbb, — nem csak kerítésének minden deszkájától külön-külön, de még holmi törékeny tárgyaitól is elbúcsúztattam volna. Azután, nem volt szükségem vele, sem senkivel megállapodásra jutni abban, hogy mint végezzem a temetést, mert azt egyházunknál, meghatározott funkció szerint, búcsuzatóval vagy annélkül végezzük, s így nem egy ket verses, de négy több verses éneket énekeltem; üzenettel pedig, amint szintén állítja, — nem terheltem, legkevésbé olyannal: „ha uraskodni akar fizessen“. Ebből tehát csak az tűnik ki, hogy az illető iparos szakaratu valótlanságokat, kuhlományokat tud mondani, melyeket ezennel visszautasítok, és sehogysem akarja megérteni, hogy jogos volt az én követelésem.

Végül csodálkozom azon, hogy igen tisztelt szerkesztő ur, az oly megbízhatatlan tudósításoknak, s szakaratu kohlományoknak, — előzetes meggyőződés nélkül, — még ha nem czéltatosságból közli is, — lapjában egyáltalán, vagy éppen a hírek rovatában ad helyet. Tisztelettel:

Szarvason 1898. aug.

Bodnár Endre
tanító.

Közzétettem Bodnár Endre tanító urnak választását, s fenti nyilatkozatára ez álttal két megjegyzést bátorodom tenni: először: Bodnár urnak nyilatkozatából nem tűnik ki az, hogy vajon hiványában benne van-e, avagy egy házilag megállapított s felsőbb hatóság által jóváhagyott tény-e az, hogy magyar nyelvű temetésért négyezerest kell fizetni, mert a jegyzőkönyvek ugyhiszem még nem birnak szabály esetleg törvényerővel pedig az lett volna a fő, hogy e kérdésre kellett volna teljes alaposággal felelni, s ugy a nagy közönséget mint engem, e kérdés megdöntése érdekelt volna legjobban. Másodszor azon kifejezésére, miként nagyon csodálkozok azon, hogy egy megbízhatatlan tudósításnak lapomban helyet adtam! következőket bátorodom megjegyezni: ha én minden egyes hirt, mit hallok, vagy hozzám beküldenek, s mielőtt azt köz é tennem, végig járnám az illetőket kikről az esetleges hír szól, s teljes minden kételyt kitaró meggyőződést akarnék szerezni arról, hogy a velem közölt hír tényleg minden tekintetben megfelelő, ugyan kérem ily körülmények között mikorra közölhetnék egy-egy hirt, mert a fenti eljárás szerint néha hetek kellenének míg egy-egy hirnek a valóságáról minden kételyt kizaró meggyőződést szerezhetnék, ily eljárás mellett csakugyan lehetne, teljesen megbízható lapot kiadni, csak arra vagyok kíváncsi, hogy vajlon akadna-e ember, ki lapot így szerkeszteszen, s még kíváncsibb vagyok arra, hogy vajlon az ilyen lapnak — mely egy-egy hirt — de biztos hirt — hetek múlva közölne, lennének-e előfizetői? Végül, hogy „Drága a magyar szó“ című közlemény megis birt némi talappal, ezt maga Bodnár ur legjobban bizonyítja nyilatkozatával. Azt hiszem ezzel befejeztük ezt az ügyet, s én is kívánom, hogy többé ily hír közlésére alkalmam ne nyíljon.

Szerkesztő.

— **Polgári iskolai közgyűlés.** A helybeli társulati polgári leányiskola fentartó tagjai Nt. Achim Ádám érdemült esperes és elnök vezetése mellett julius 30-án délután közgyűlést tartottak, melynek tárgyait a tavalyi számadások jóváhagyása, a jövő évi költségeloirányzat elfogadása, az állami segély nagyobb mérvbeni kérelmezése, a tuncstület drágasági pótlék iránti kérelme és Holéczy Gusztáv kereskedőnek az intézet udvarára egy ablaknak vágathatása iránti kérelme képeztek. A tárgysorozat kívánatos eredménnyel nyert elintézését, kivéve a kérelmezett drágasági pótlékot, a melyet a társulat — figyelmen kívül hagyva az igazgatónak azt az indítványát, hogy a kérelmezendő összeg kölcsönvételesek (?) tekintettel kedvezőtlen finansziális helyzetére ez idő szerint nagy sajnálatára nem szavazhatta meg.

— **Alumneumi szakácsné.** A főgymn. felügyelője egyértelműleg az alumneum gondnokával az alumneumi szakácsné teendőinek végzésével Misik Istvánné szül. Gaál Anna asszonyt bízták meg.

Vasuti menetrend 1898 évi május hó 1-től

Indul.		Érkezik.	
Mezőtúr felé		Mezőtúrról	
3515 sz. vonat 12 ó. 10 p. éjjel		8512 sz. vonat 8 ó. 32 p. éjjel	
8511 " " 8 ó. 44 p. regg.		8514 " " 1 ó. 28 p. d. u.	
8513 " " 1 ó. 58 p. d. u.		8516 " " 5 ó. 41 p. "	
Mezőhegyes felé		Mezőhegyesről	
8512 sz. vonat 8 ó. 39 p. éjjel		8511 sz. vonat 8 ó. 44 p. regg.	
8514 " " 1 ó. 51 p. d. u.		8513 " " 1 ó. 50 p. d. u.	

Felelős szerkesztő: BALKÁNYI SÁNDOR.
Kiadó és laptulajdonos: SÁMUEL ADOLF

NYILTTÉR*)

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

AGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhurut gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő, nyugtató és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskúty L.

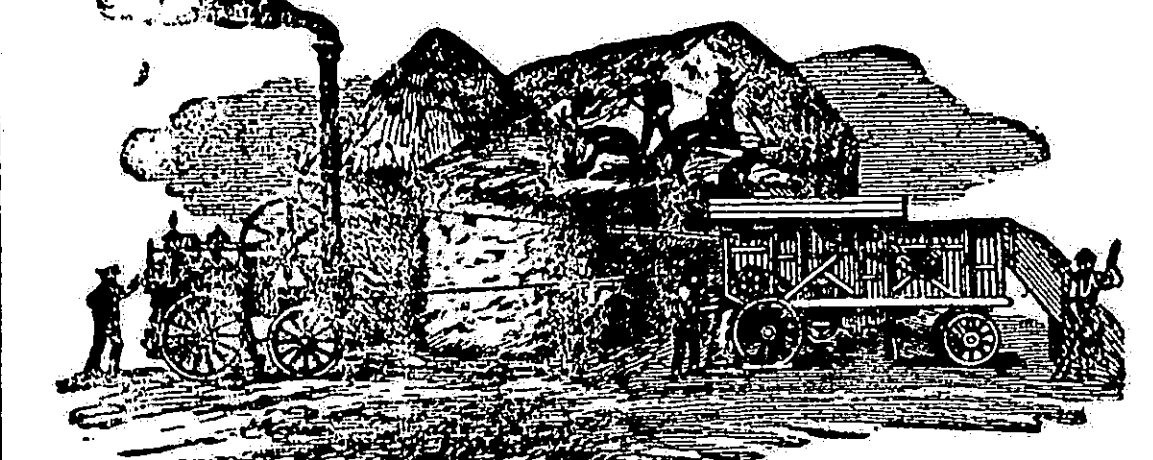
cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.
Kapható minden gyógytárban.
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Raktár Szarvason: Csapó Sománál.

*) E rovatban közöltékért nem felelős a szerk.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

Állít a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

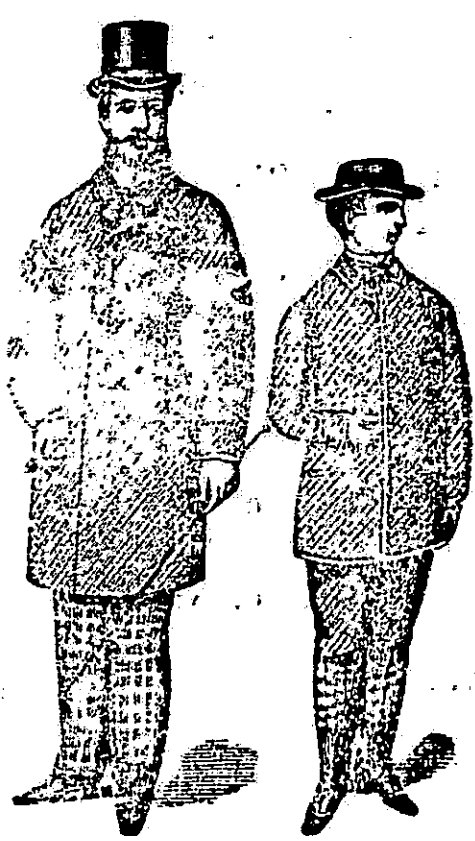

Locomobil és gőzcsaplógép-készletek 2/3 egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá járgány-csaplógépek, hore-csaplók, tisztító-rosták, konykolozók, kaszáló- és aratógöpek; szőnyegtöltők.

Az újabb szövetőgépek, boronák, szeszkavágók, répvágók, kukoricz-morsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemese szedőgépek, két- és háromvasúcsók és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiadására ügyes és bérmentes küldetnek.

Van szerencsém a n. é. kö-
zönség becses tudomására hozni,
hogy a helybeli piacztéren a
a Berger-féle házban szabó-
üzletet nyitottam, hol minden-
nemü

kész férfi-, fiu- és gyermek ruhát
dus választékban raktáron tartok.

Midőn tisztelettel kérem ezen vállalatomat szives
tudomásul venni, ajánlom magamat becses pártfogásába.

Kitünő tisztelettel
LÖWY ADOLF

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

Leány és fiu biztosító-intézet.
Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40/42.
Az intézet saját házában.

Legelőnyösebb díjtételek és legolcsóbb díjszabások
gyermekbiztosítására.

AZONNALI HALÁLESETI BIZTOSÍTÁS, HAVONKENTI
BEFIZETÉSEK.

Bélyeg-, kötvény- vagy más illetékek nem fizetendők.
Felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet főügynöke BREITNER ZSIGMOND úr
özv. Breitner H. és Fia cég beltagja Szarvason.

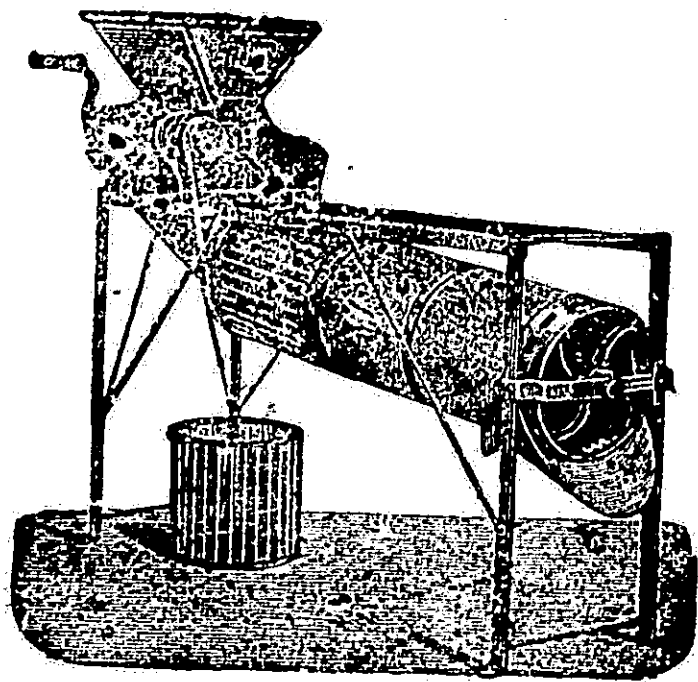
Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti-pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közötti
kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közötti és a gömbölyű
magok kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a
lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek mindenféle tisztítási
és tetszés szerinti osztályozásra. Elvállalunk Gutjahr és Müller, Hebe Mayer rendszerű trieurök és
kély költség: a trieur bekioldás mellett a szabadalmazott trieuröké átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

HIRDETÉSEK

JUTTÁNYOS ARON FELVÉTELTÉK

a "SZARVAS ÉS VIDÉKE" kiadóhivatalában.